

BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ

Sanayinin Gelişimi

Bolu'nun 1970'li yıllarda kalkınmada öncelikli iller kapsamına alınması ile sanayi ve ticaret alanında ciddi atılımlar görülmeye başlanmıştır. 1980'lerin başında kalkınmada öncelikli iller kapsamı dışına çıkarılan Bolu, sanayi ve ticaret alanında gelişimine devam etmiş olsa da önceki döneme göre bu gelişme 90'lı ve 2000'li yıllarda sekteye uğramıştır.

Bolu'nun 5084 Sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında bulunmaması ve çevresindeki bazı illerin söz konusu Kanun kapsamında bulunması İl'deki yatırım ortamını olumsuz etkilemiştir.

Sanayi alt yapısındaki sorunlar, yatırımcı-girişimci sayısının az oluşu ve özendirici önlemlerin yetersizliği nedenleriyle arzu edilen düzeyde yatırım yapılamamakta, çevre illerden ve yabancı ülkelerden girişimci ve yabancı sermaye çekilmesi de mümkün olmamaktadır.

İldeki mevcut sanayi tesisleri il merkezinde yoğunlaşmıştır. Sanayinin büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluştuğu Bolu'da faaliyette bulunulan önemli sanayi dalları; gıda, orman ürünleri ve mobilya, madeni eşya ve metal sanayi, ısı cam ve temperli cam sanayi, elektrik cihazları üretimi, dokuma-giyim eşyası ve deri sektörleridir.

İlçelerden Seben, Dörtdivan, Kıbrısık ve Göynük ilçelerinin ekonomisi genelde tarım ve hayvancılığa dayalıdır. Bu ilçelerde birkaç istisna dışında ciddi anlamda sanayi tesisi yapılanması mevcut değildir.

Gerede'de deri sanayi alanında işletmeler bulunmaktadır. İlçede 130 civarında deri fabrikası bulunmakta olup bu fabrikalar Türkiye'nin ham deri ihtiyacının yaklaşık % 40'ını sağlamaktadır. Deri sektöründe çalışanlar ilçe istihdamının büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Mudurnu'da sunta, gıda (tahin, helva), yem ve tavukçuluk tesisleri mevcuttur. Mengen'in sanayisi ise genelde orman ürünlerine dayanmaktadır. Gentaş Werzalit Fabrikası ile merkez ve köylerdeki mobilya atölyelerini sanayi tesisleri arasında sayılabilir. Yeniçağa ekonomisinin önemli bir bölümünü nakliyatçılık oluşturmaktadır. İlçede faaliyet gösteren uluslararası ve yurt içi 30'un üzerinde nakliye şirketi bulunmaktadır.

Organize Sanayi Bölgeleri: İl Merkezi ve İlçelerde 2016 yılı sonu itibarıyla faaliyet 372 sanayi kuruluşundan; 185 Mikro İşletmede 760 (% 4), 124 Küçük İşletmede 2.704 (% 13), 45 Orta Boy İşletmede 4.809 (% 23) ve 18 KOBİ Dışı İşletmede 12.242 (% 60) olmak üzere toplam **20.515 kişi** çalışmaktadır. Sanayide çalışanların 3.483'ü vasıflı (% 16,98), 17.032'si (% 83,02) vasıfsızdır.

İl Merkezi ve İlçelerde 2017 yılı sonu itibarıyla faaliyet 409 adet sanayi sicil belgesi almış firma bulunmaktadır. 409 adet sanayi kuruluşundan; 212 Mikro İşletmede 782 (% 4), 135 Küçük İşletmede 2.798 (% 13), 44 Orta Boy İşletmede 5.040 (% 23) ve 18 KOBİ Dışı İşletmede 12.527 (% 60) olmak üzere toplam **21.147 kişi** çalışmaktadır. Sanayide çalışanların 3.672'si vasıflı (% 18), 17.475'i (% 82) vasıfsızdır.

Bolu'da ikisi faaliyette olan 4 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Bolu Karma ve Tekstil Organize Sanayi Bölgesi ile Gerede Organize Sanayi Bölgesinde altyapı ve tahsis işlemleri büyük oranda tamamlanmıştır.

Gerede Deri İhtisas Organize Sanayi Bölgesinde altyapı ve tahsis işlemleri tamamlanmış olup tahsisi yapılan alanlarda 2018 yılında yatırıma başlanması beklenilmektedir. Yeniçağa Organize Sanayi Bölgesinde ise kamulaştırma işlemlerine henüz başlanmamıştır. Organize Sanayi Bölgelerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Organize Sanayi Bölgeleri

OSB'nin Adı	Alanı (Ha)	Parsel Sayısı	İşyeri Sayısı		Üretim e Geçen Parsel Sayısı	İstihdam Sayısı
			Tahsis Edilen Parsel Sayısı	Tahsis Yapılmayan Parsel Sayısı		
Bolu Karma ve Tekstil İhtisas	147	87	81	6	62	5.004
Gerede OSB	100	39	32	7	18	560
Gerede Deri İhtisas OSB	131	127	127	-	--	--
Yeniçağa OSB	118	50	--	--	--	--

Küçük Sanayi Siteleri: İl genelinde inşaatı tamamlanarak faaliyet gösteren 4 Küçük Sanayi Sitesi, 3 Toplu İşyeri bulunmaktadır. Bu alanlarda toplam 1.344 adet işyeri mevcut olup, bu işyerlerinde 2.466 kişi istihdam edilmektedir. Faal olan Küçük Sanayi Siteleri ve Toplu İşyerlerinin toplam alanı 824.601 m², işyerlerindeki doluluk oranı % 80 civarındadır.

2. Gümrük ve Ticaret

İlde 2015 yılında kurulan Gümrük Müdürlüğü sanayicilerin ihracat ve ithalat işlemlerinde önemli katkı sağlamıştır. Gümrük Müdürlüğünün halen deri, cam, ayakkabı, tekstil, giyim ve giyim eşyası aksesuarları gibi sektörler için ihtisas gümrüğü yetkisi bulunmakta olup diğer alanlarda da yetki alınması için çalışmalar sürdürülmektedir.

KOSGEB Bolu Müdürlüğü veri tabanına kayıtlı aktif işletme sayısı 6.093'dur. 2018 yılı ilk 6 ayında Desteklemelerden yararlanan işletme sayısı 293 olup, toplamda bu işletmelere 3.823.188 TL destek sağlanmıştır.

3. İthalat ve İhracat

İldeki sanayi kuruluşlarınca yıllar itibarıyla yapılan ihracatta 2014 yılı sonuna kadar önemli bir artış trendi yakalanmış, 2015 yılında azalma gösteren ihracat 2016 yılından sonra toparlanma trendine girmiştir. İlde üretim yapan büyük firmaların merkezlerinin farklı illerde olması nedeniyle bu firmaların yaptığı ihracat da eklendiğinde gerçek ihracat rakamının çok daha yüksek olduğu görülmektedir. Nitekim, Ticaret İl Müdürlüğü kayıtlarına göre; 2018 yılı ilk beş ayında toplam ihracat 62.263.000 \$ ve toplam ithalat 95.941.000 \$ olarak gerçekleşmiştir.

Bolu İlindeki ihracatın en fazla yapıldığı ülkeler: Irak (% 29), İran (% 9), Almanya (% 5), Hollanda (% 4); ithalatın en fazla yapıldığı ülkeler ise; Ukrayna (% 21), Almanya (% 13), İtalya (% 11), Finlandiya (% 6)'dır.

TÜİK verilerine göre yıllar itibarıyla ihracat ve ithalat verileri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Yıllar İtibarıyla Bolu İli İhracat ve İthalat Verileri* (Bin \$)

Bolu (\$)	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (İlk 5 ay)
İhracat	45.743	53.861	90.754	99.505	155.946	177.563	119.249	133.045	141.402	66.522
İthalat	99.518	114.681	144.169	179.394	214.136	195.212	186.009	153.815	202.674	95.941

* Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

4. Şirketler

Bolu'da; 566 Anonim, 2.266 Limited, 10 Kollektif, 1.066 Şahıs olmak üzere toplam 3.908 şirket mevcuttur.

5. Esnaf ve Sanatkar Odaları

Bolu Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği'ne bağlı 24 oda bulunmakta olup, bu Esnaf ve Sanatkarlar Odalarına kayıtlı 8.183 faal üye mevcuttur.

6. İl Serbest Bölgeleri

İlde serbest bölge bulunmamaktadır.

7. Madencilik

İl GSYİH'sı içinde önemli bir yer tutmamakla birlikte, linyit madenciliği, kum, kil ve taş ocakçılığı alt sektörlerinde faaliyette bulunan işletmeler bulunmaktadır. Mengen ve Göynük ilçelerinde linyit kömürü, Seben İlçesindeki mermer yatakları İlin sahip olduğu maden rezervleri arasında yer almaktadır. Merkez Merkezler Köyünde 1, Mengen İlçesinde 6 adet olmak üzere özel sektöre ait toplam 7 adet yeraltı linyit işletmesi ve Göynük İlçesinde ise 1 adet açık ocak kömür işletmesi bulunmaktadır.

Göynük İlçesinde hemen hemen hiçbir şekilde değerlendirilmeyen ve kömürden sonra en önemli enerji kaynağını oluşturan bitümlü şistler, sentetik sıvı yakıt olarak kullanılabilirliğinin yanı sıra, petro-kimya sanayii için de girdi olma potansiyeline sahiptir.

MTA'nın İl'deki maden ve enerji kaynaklarına ilişkin bulguları; kireç, çimento hammaddesi - kili, alçı taşı, bazalt (mıcır), kalker (mıcır), traverten yataklarının yanı sıra, metalik maden kaynaklarından; Manganez (Gerede), Endüstriyel hammadde kaynaklarından; Kaolen (Gerede), Mermer; (Merkez, Gerede, Mudurnu, Seben), Kalsedon (Kıbrısık) ve enerji hammaddelerinden; Turba-Torf kömürü (Gerede, Yeniçağa) ile ilgili işletme potansiyeli mevcut rezervlerin bulunduğunu ortaya koymaktadır.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK

1. Bitkisel Üretim

İlin 832.339 hektar olan toplam yüzölçümünün; % 65'i (531.802 hektar) ormanlık, % 14'ü (118.180 hektar) tarım alanı, % 4'ü (32.000 hektar) çayır ve mera, % 17'si (150.159 hektar) tarım dışı arazilerden oluşmaktadır.

Toplam tarım alanının 94.622 hektarı (% 80) tarla arazisi, 1.079 hektarı (% 9) sebze ekilen arazi, 3.838 hektarı (% 3) meyvelik arazi, 18.650 hektarı (% 16) nadas alanından oluşmaktadır. Ekonomik olarak sulanabilir tarım alanı 54.306 hektar (% 46) olup bu alanın 34.336 hektarında (% 63)'ü sulu tarım yapılabilmektedir.

İlde yeterli miktarda olmayan tarla arazisi, küçük parçalar halindedir. Tarla bitkileri olarak ekili alanların büyük bir kısmını tahıllar oluşturmaktadır. Yetiştirilen tahılların başında buğday gelmektedir. Buğdayı sırasıyla; arpa, yulaf, çeltik ve mısır izlemektedir. Baklagillerden nohut, fasulye, fiğ ve burçak, endüstri bitkilerinden şeker pancarı ve şeker pancarı tohumu yetiştirilmektedir. Yumru bitkilerden patates, soğan, sarımsak ve hayvan pancarı yetiştirilmekte olup, bunlardan patates ilimiz için önemli ekonomik değere sahiptir. İlimizde ayrıca çeşitli meyve ve sebze bitkileri de üretilmektedir. Organik tarımın geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

2018 yılı ilk altı ayı içerisinde; Tarla Bitkileri Üretimi (buğday, arpa, mısır, patates, yonca, fiğ, yem bitkisi) 669.648 ton, Meyve Üretimi (elma, armut, erik, ceviz, fındık, şeftali) 32.301 ton, Sebze Üretimi (enginar, fasulye, bal kabağı, domates, marul, ıspanak, lahana) 26.006 ton elde edilen olarak gerçekleşmiştir. İlimiz için önemli tarla bitkilerinden biri olan patates üretimi 2017 yılında 171.724 ton olarak gerçekleşmiş olup, 137 milyon TL gelir elde edilmiştir.

İl dâhilinde tarımsal amaçlı 183 Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, 4 Sulama Kooperatifi, 2 Su Ürünleri Kooperatifi olmak üzere toplam 14.090 ortaklı 189 kooperatif bulunmaktadır.

2. Hayvancılık

a) Kanatlı Hayvancılık: İlin ekonomisinde kanatlı hayvancılık sektörü çok önemli bir ekonomik faaliyet alanı olarak belirmektedir. Kanatlı hayvancılık sektöründe Türkiye'nin lokomotif ili olan Bolu, iki tanesi ilk 100 sanayi kuruluşu arasında yer alan marka kuruluşlarıyla Türkiye beyaz ve pembe et üretiminin yıllara göre % 25-30'unu tek başına gerçekleştirmektedir.

Kanatlı hayvancılık faaliyetleri Bolu Merkez, Göynük ve Mudurnu İlçelerinde yoğunlaşmış olup diğer ilçelerde az da olsa bu alanda faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır.

İl genelinde kanatlı hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren toplam 1.686 işletme bulunmakta olup bu işletmelerden 1.411'i broiler üretimi, 173'ü hindi üretimi, 14'ü ördek üretimi yapmakta, 51 işletme damızlık kanatlı ve 37 işletme yumurtacı tavuk bakımı yapmaktadır.

Kanatlı hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelere ait toplam 2.747 kümes bulunmaktadır. Bu kümeslerden; 2.019 tanesi broiler kümesi, 296 tanesi hindi kümesi, 17 tanesi ördek kümesi, 372 tanesi damızlık kanatlı kümesi, 43 tanesi ise yumurtacı tavuk kümesidir.

Aktif olarak kullanılan kümeslerin % 31'i 10.000-20.000 aralığında, % 30'u 30.000 ve üstünde, % 19'u 5.000-10.000 aralığında, % 19'u 20.000-30.000 aralığında, % 1'i ise 5.000'in altında kapasiteye sahiptir.

Üretimde kullanılmayan ve atıl durumda bulunan 460 işletmeye ait 460 kümes bulunmaktadır.

Kanatlı hayvancılık sektöründe etlik kanatlı işletmeciliği yapan ve halen faal olan 1.598 işletmeye ait 2.332 kümesin üretim kapasitelerine ilişkin bilgiler aşağıda belirtilmiştir.

Broiler Kanatlı Hayvancılık Sektörü İşletmeleri

İŞLETME TÜRÜ	İŞLETME SAYISI	KÜMES SAYISI	KAPASİTE (ADET/DÖNEM)	KAPASİTE (ADET/YIL)
TAVUK	1.411	2.019	36.420.533	218.523.318
HİNDİ	173	296	1.898.921	3.797.842
ÖRDEK	14	17	122.310	366.390
TOPLAM	1.598	2.332	38.441.784	222.688.050

İlimizde 2018 yılı ilk altı ayında kesimi yapılan 135.711.376 broilerden 203.818 ton kg kanatlı eti, 1.063.306 hindiden ise 13.454 ton kg kanatlı eti elde edilmiştir. 2018 yılı ilk altı ayında İlimizden 53.596 ton kanatlı eti ihracatı yapılmış olup Türkiye'nin kanatlı eti ihracatının % 19,4'üne tekabül etmektedir.

Damızlık Kanatlı (broiler, hindi) faaliyeti yürüten 51 işletmeye ait 372 kümesin dönem (1,5 yıl) kapasitesi 4.392.600 olup, 37 Yumurtacı Tavuk işletmesine ait 44 kümesin dönem (1,5 yıl) kapasitesi 452.230 yumurtadır.

b) Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık

2018 yılı ilk altı ayı sonu itibarıyla İl genelinde; 128.415 büyükbaş ve 131.656 küçükbaş hayvan tarımsal envanter içerisinde yer almaktadır. 2018 yılı ilk altı ayı sonunda kesimi yapılan 3.582 büyükbaş hayvandan 1.037.916 kg, 3.377 küçükbaş hayvandan 71.116 kg et elde edilmiştir. 2018 yılı ilk altı ayı sonunda süt üretimi 104.700 ton olmuştur.

c) Arıcılık

İl genelinde 282 işletmede 19.030 adet kovan bulunmaktadır.2018 yılı ilk altı ayı itibarıyla henüz bal hasadı yapılmamıştır.

3. Su Ürünleri

İl genelinde kayıtlı 33 adet balık üretim çiftliği mevcut olup; bu işletmelerde yıllık toplam üretim miktarı 304.6 ton'dur. Seben Taşlıyayla (Avlanma izni kapasitesi yıllık 20 ton), Mengen Köprübaşı Baraj Göleti (Avlanma izni kapasitesi yıllık 22 ton) ve Yeniçağa Gölünde (Avlanma izni kapasitesi yıllık 18 ton) balık avcılığı amacıyla kiraya verilmiştir.

ORMAN VE SU İŞLERİ

1. Orman

İl yüzölçümünün % 65'üne tekabül eden orman alanları toplam 531.802 hektardır. Bu alanın % 77'si (409.893 hektarı) normal kuru, % 23'ü (121.909 hektarı) bozuk kuru sahasından oluşmaktadır.

Ormanlık bölgelerde kadastro yapılan alan 495.969 hektar olup bu alanın 320.571 hektarının tescili yapılmıştır. Kadastro yapıp, tescili yapılmayan alan 166.579 hektardır.2/B çalışmaları devam etmekte olup bu alan 8.819 hektardır. Ormanların yarıya yakın kısmını çam türleri (Karaçam % 30, Gökmar % 29, Sarıçam % 24, Kayın % 12) oluşturmaktadır. Meşe ve Kızılçam ağaçları da il ormanlarında bulunan diğer ağaç türleridir.

İl'deki 487 köyün 402'si orman köyüdür. İl nüfusunun yaklaşık % 23'ü (71.190) orman köylerinde yaşamaktadır. İl'in orman yolları uzunluğu toplam 9.928 km. olup, bunun 6.888 km'si yapılmış, 3.059 km'sinin de yapımı planlanmıştır.

Bolu İli ormanlarında 2018 yılı Haziran ayı itibariyle; 435.900 m³ endüstriyel odun ile 12.800 ster yakacak odun üretimi yapılmıştır. Bu ürünlerin satışından 111 milyon 991 bin TL gelir elde edilmiştir. Ormancılık sektöründe faaliyet gösteren fabrika sayısı 118 olup, yıllık üretim kapasiteleri toplamı 498.049 m³'tür.

Bolu İli Ormanları						
Genel Saha (H.A.)	Ormanlık Saha (H.A.)			Koru (H.A.)		
	OrmanlıkSaha	Açıklık Saha	Toplam	Normal	Bozuk	Toplam
819.169	531.802	287.367	819.169	409.893	121.099	531.802
Bolu İli Orman Varlığının Ağaç Türlerine Göre Dağılımı %						
Kayın	% 12		Meşe	% 3		
Göknar	% 29		Diğer Yapraklı	% 1		
Sarıçam	% 24		Kızılcım	% 1		
Karaçam	% 30		Toplam	% 100		
Kanuni Hak Sahibi Köy Sayısı						
BOLU	31. Madde kapsamına giren köyler			370		
	32. Madde kapsamına giren köyler			32		
	Toplam Orman Köyü			402		
	Orman Dışı Köyler(Madde Dışı Köyler)			85		
Toplam Köy Sayısı			487			

Not: 31. Madde: Mülki sınırları içerisinde verimi yeterli devlet ormanı olan köyler

32. Madde: Mülki sınırları içerisinde verimi yeterli olmayan devlet ormanı olan köyler

a) Tabiat Parkları

Bolu ormanları sahip olduğu doğal güzellikler, ormanların iç kesimlerinde yer alan doğal göl ve göletleri, zengin yaban hayatı nedeniyle çok sayıda tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve yaban hayatı koruma sahasını içermektedir.

Yedigöller Milli Parkı: Bolu İl Merkezine 42 km uzaklıktadır. Millî park gününbirlik rekreasyonel faaliyetlerden piknik, doğa yürüyüşleri, sportif olta balıkçılığı gibi aktivitelerin gerçekleştirilmesine oldukça uygun olup, bu faaliyetler düzenli bir şekilde gerçekleştirilmekte ve kontrol edilmektedir. Park, aynı zamanda amatör ve profesyonel fotoğrafçılık yapanlara da geniş kullanım imkânları sunulmaktadır.

Abant Gölü Tabiat Parkı: Bolu İl Merkezine 33 km uzaklıkta Abant Gölü Abant Dağları üzerinde oluşmuş bir krater ve birikinti gölüdür. Çam, köknar, kayın, meşe, kestane, gürgen, kavak, yabani meyve ağaçlarından oluşan zengin bir bitki örtüsüne sahiptir. Doğal kaynak değerlerinin yanında, konaklama tesisleri, çadırli kamp ve günübirlik kullanım alanları ve yaylalarıyla rekreasyonel kullanım taleplerini karşılayacak kültürel kaynak değerlerine de sahiptir.

Gölcük Gölü Tabiat Parkı: Bolu İli, Merkez İlçesi sınırları içerisinde ortalama 1.217 metre yüksekliğinde, saf göknar, kayın, gürgen karışık meşçereleri ile kaplı orman dağ-göl peyzajlarına sahip olan ve bu kaynak değerleri yanında, yürüyüş parkurları, manzara seyir terasları, piknik alanları, iklimatik özellikleri ile önemli bir doğa güzelliği ve rekreasyonel potansiyele sahiptir.

Sünnet Gölü Tabiat Parkı, Sülüklü Göl Tabiat Parkı, Sünnet Gölü Tabiat Parkı, Beşpınarlar Tabiat Parkı, Göksu Tabiat Parkı, Karagöl Tabiat Parkı, Kargılı Gölcük Tabiat Parkı, Ayıkayası Tabiat Parkı görülmesi gereken diğer tabiat parklarıdır.

b) Tabiatı Koruma Alanları

Kökez Çok Yaşlı Göknar Ormanı Tabiatı Koruma Alanı: Bolu Merkez İlçesi sınırlarında yer alan 3.240 dekarlık saha 30.10.1987 tarihinde Tabiatı Koruma Alanı ilan edilmiştir. Çok yaşlı ve boylu Uludağ Göknarı (*Abies Bormülleriana*) türünü içeren bakir bir orman ekosistemine sahiptir.

Akdoğan ve Rüzgârlar Ebe Çamı Tabiatı Koruma Alanı: Bolu Merkez İlçesi sınırlarında yer alan 780 dekarlık saha 1988 tarihinde Tabiatı Koruma Alanı ilan edilmiştir. Dünya üzerinde sadece bu bölgede tabii yayılış gösteren nadir ve tehlikeye maruz kalmış bir ağaç türü olan Ebe Çamı (*Pinus nigra ssp pallasiana* varyete seneriyana) bulunmaktadır.

Bolu Kale Fındığı Tabiatı Koruma Alanı: Bolu Merkez İlçesi sınırlarında yer alan 4.600 dekarlık saha 1988 tarihinde Tabiatı Koruma Alanı ilan edilmiştir Nesli tehlikede olan ve yalnız ülkemizde tabii yayılış gösteren Bolu Fındığı (*Corylus Colorna*)'nın çok büyük boy ve çapa sahip örneklerini ihtiva eden eşsiz bir ekosisteme sahiptir.

c) Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları

Yedigöller, Abant ve Göynük Kapıormanı olmak üzere 3 adet Yaban Hayatı Geliştirme saha vardır. Bu sahalarda hedef tür karaca, kızıl geyik ve yaban domuzudur. Sahaların korunmasıyla ilgili civar köylere kaynak ayrılmaktadır.

2 adet ulusal sulak alan, 25 adet avlak sahası ve 1 adet üretim tesisi vardır. Üretim tesisinde ülkemizin endemik bir türü olan Abant Alası üretilmektedir. Üretilen balıklar doğal ortamları olan Abant Gölü'ne salınmaktadır.

Korunan Alanlardaki 2018 yılı Haziran Ayı Sonu İtibariyle Ziyaretçi Sayıları: Yedigöller Milli Parkı 68.896, Abant Tabiat Parkı 290.893, Gölcük Tabiat Parkı 234.347, Sünnet Gölü Tabiat Parkı 3.717, Beşpınarlar 268, Göksu Tabiat Parkı 2.078, Sülüklü Göl Tabiat Parkı 2.058, Karagöl Tabiat Parkı 1.478 kişi toplamda 2018 yılı Haziran ayı sonu itibariyle 603.735 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

2. Su İşleri

a) İçmesuyu Tesisleri

DSİ 53. Şube Müdürlüğü sorumluk sahasında; işletme safhasındaki İçmesuyu Tesisi; Bolu Merkez İçmesuyu Hamsu Pompa İstasyonu Arıtma Tesisi Arası Terfi Hattı'dır.

Planlama ve Proje Safhasındaki İçmesuyu Tesisleri ise; Tekke Barajı İsale Hattı Depolar ve Arıtma Tesisi, Tekke Barajı İçmesuyu Arıtma Tesisi, Bolu Karadere Tüneli ve Arıtma Tesisi Arası İsale Hattı Proje Yapımıdır.

b) Atıksu Arıtma tesisleri

Planlama ve Proje Safhasındaki Atıksu Arıtma Tesisimiz; Ankara İçmesuyu 2. Merhale (Gerede Sistemi) Işıklı Regülatör Havzası Atıksu Toplama ve Arıtma Tesisi'dir.

c) Barajlar ve Göletler

Barajlar: Köprübaşı Barajı; işletme safhasındaki tek baraj olup toplam 242,92 milyon m³ su biriktirme hacmine ulaşılmıştır. İnşaat Safhasındaki Barajlar; Tekke Barajı, Kıbrıscık Alanhimmetler Barajı, Göynük Gökçesaray Barajı'dır. Planlama ve Proje Safhasındaki Barajlar; Çele Barajı, Bolu Merkez Sultanköy Barajı'dır.

Göletler: Tekke Dere Köyü Tersip Bendi işletme safhasındaki gölettir. İnşaat Safhasındaki Göletler; Göynük Hasanlar Göleti, Göynük Dedeler Göleti'dir. Planlama ve Proje Safhasındaki Göletler; Göynük Kaşıkçışeyhler Gölet'i, Göynük Yeniceşeyhler Göleti, Göynük İbrahimözü Göleti, Bolu Merkez Ömerler Göleti, Göynük Değirmenözü Göleti, Bolu Merkez Yeşilköy Göleti'dir.

d) Sulama Tesisleri

Göynük Gökçesaray Barajı Sulaması; işletme safhasındaki sulama tesisidir. İnşaat Safhasındaki Sulama Tesisleri; Kıbrıscık Alanhimmetler Barajı ve Sulaması, Seben Taşlıyayla Göleti Sulaması'dır.

Planlama ve Proje Safhasındaki Sulama Tesisleri; Bolu Tekke Barajı Sulaması, Bolu ve Düzce Ovaları Sulaması Şebeke Rehabilitasyonu, Göynük Dedeler Göleti Sulaması, Göynük Hasanlar Göleti Sulaması, Göynük Kaşıkçışeyhler Göleti Sulaması, Göynük Yeniceşeyhler Göleti Sulaması ve Göynük Değirmenözü Göleti Sulamasıdır.

e) Taşkın Koruma Çalışmaları

2002 yılından günümüze 37 adet İşletme Safhasındaki Dere Islahı işi tamamlanmış olup İşletme safhasındaki tesisler ile; 1 İl merkezi, 40 adet yerleşim yeri ve 1350 dekar arazi taşkınlardan korunmuştur.

İnşaat Safhasındaki Dere Islahı Çalışmaları; Bolu Merkez Büyüksuderesi 1. Kısım Rehabilitasyonu çalışmasıdır.

Planlama Safhasındaki Dere Islahı Çalışmaları; Bolu İli Taşkın Tehlike Alanlarının Belirlenmesi ve Bolu İli Dereleri 1.Kısım Taşkın ve Rusubat Kontrolü çalışmalarıdır.